

لبنان
في رحمة
الرحمن

[آشنایی با احکام برای کودکان]

قانون های رنگی زندگی

نویسنده: مرتضی دانشمند

تصویرگر: کلثوم نظری

قانون‌های رنگی زندگی [آشنایی با احکام برای کودکان] نویسنده: مرتضی دانشمند

تهیه و تولید: اداره تولیدات فرهنگی آستان قدس رضوی
به سفارش: اداره پاسخ‌گویی به سؤالات دینی آستان قدس رضوی

چاپ اول: زمستان ۱۳۹۳ شمارهگان: ۲۰۰۰ نسخه
ناشر: انتشارات قدس رضوی شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۲۹۹-۱۱۷-۱

به کوشش: محمدحسین پورامینی

تصویرگر: کلتوم نظری

طراح گرافیک: مریم سادات منصوری

نشانی: مشهد مقدس، حرم مطهر امام رضا(ع)

اداره پاسخ‌گویی به سؤالات دینی

تلفن: ۰۵۱-۳۲۲۳۵۳۱۲ نمابر: ۰۵۱-۳۲۲۴۰۶۰۲

سامانه پیامکی: ۳۰۰۰۲۰۲۰

پست الکترونیک: rahnama.eq@gmail.com

کبوترانه
مجموعه کتاب‌های رهضا

شناسنامه: دانشمند، مرتضی، ۱۳۳۷ عنوان و نام پدیدآور: قانون‌های رنگی زندگی (آشنایی با احکام برای کودک و نوجوان) / مرتضی دانشمند؛ تصویرگر: کلتوم نظری. تهیه: معاونت تبلیغات و ارتباطات اسلامی آستان قدس رضوی. مشخصات اثر: مشهد، انتشارات قدس رضوی، ۱۳۹۳. فروست: رهنمای کودک ۴. شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۲۹۹-۱۱۷-۱. وضعیت فهرست‌نویسی: فیبا. یاداشت: گروه سنی: ب و ج، موضوع: تعلیمات دینی برای کودکان، کودکان-راهنمای مهارت‌های زندگی-داستان، داستان‌های کوتاه. شناسه افزوده: آستان قدس رضوی، معاونت تبلیغات و ارتباطات اسلامی، رده‌بندی دیویی: ۲۹۷/۰۷-۲۹۷/۰۷:۲۵۴ق ۱۳۹۳. شماره کتابشناسی ملی: ۳۷۱۲۰۹۶.

فهرست

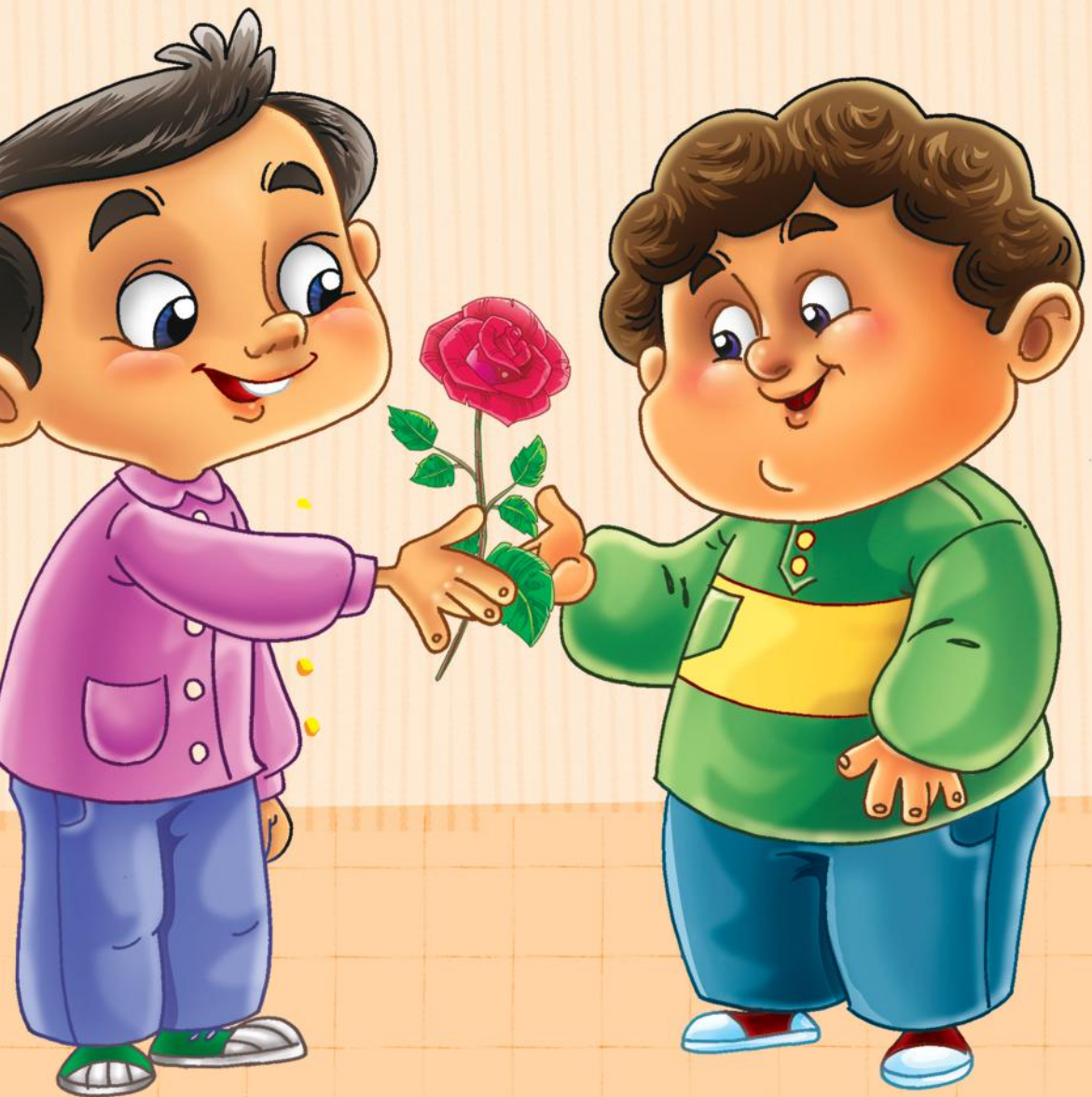
پنجره ۷

۹ کتابی برای زندگی (توضیح المسائل)

۱۲ مجتهد کیست؟ (کارشناسان)

۱۶ قانون‌های رنگی زندگی (احکام پنجگانه)

پنجره

سلام!

سلامی چو بوی خوش بندگی
سلامی به سر سبزی باغ احکام
سلام بر تو دوست خوبم

کتابی که در دست داری «قانون‌های رنگی زندگی» است. شاید پرسشی منظور از این قانون‌ها چیست؟ معلمی داشتیم که همیشه به ما می‌گفت: قانون‌های رنگی زندگی، همان احکام خداوند است که به ما نشان می‌دهد در همه حوادث زندگی، چه کارهایی را باید انجام دهیم و از چه کارهایی باید پرهیزیم تا در هر دو جهان، سالم به مقصد برسیم. بعضی از این قانون‌ها سبزرنگ، بعضی قرمز و بعضی به رنگ‌های دیگر است. شما در این کتاب با این قانون‌های رنگی آشنا می‌شوید.

شما در کتاب قانون‌های رنگی زندگی، در قالب داستان و سرگذشت، با بعضی از احکامی که کودکان و نوجوانان در زندگی به آنها نیاز دارند، آشنا می‌شوید. در کتاب اول، با کتاب توضیح‌المسائل، معنای احکام پنج‌گانه، مجتهد و مرجع تقلید و برخی از احکام تقلید آشنا می‌شوید.

بیشتر مسائل کتاب، براساس نظر همه مراجع است.

امیدواریم با خواندن مطالب این کتاب، با برخی از احکام دین که مورد نیاز شما خواهد بود، آشنا شوید.

کتابی برای زندگی (توضیح المسائل)

آقای علوی به کلاس آمد. کتاب آبی‌رنگی را از کیف قهوه‌ای‌اش درآورد، رو به بچه‌ها ایستاد، کتاب را رو به آنها گرفت، دستش را روی اسم کتاب گذاشت و به بچه‌ها گفت: حدس بزنید چه کتابی است؟

حمید گفت: آقا اجازه! قرآن است.

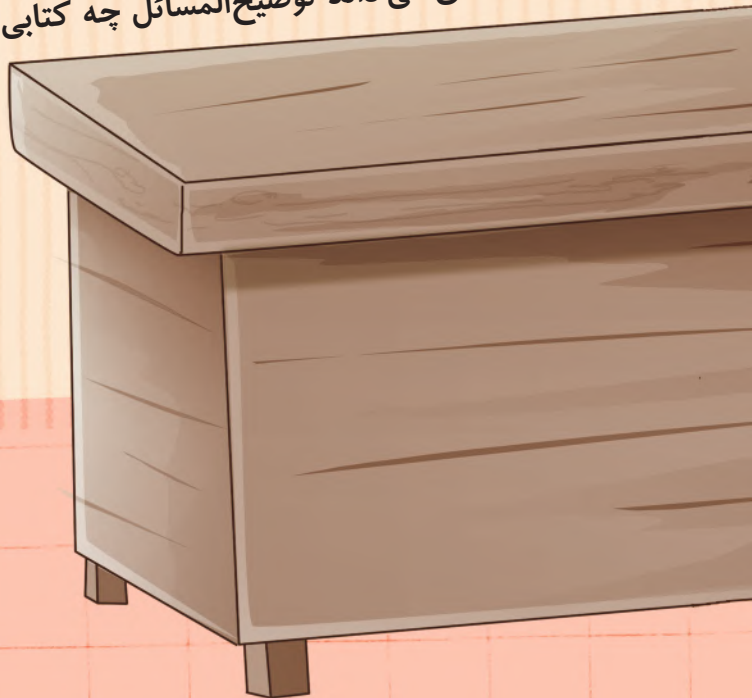
معلم گفت: سوره‌های کوتاهی مثل حمد و قل هو الله در این کتاب آمده است؛ ولی این کتاب قرآن نیست.

رضا گفت: آقا اجازه! کتاب دعاست.

آقای علوی گفت: دعا‌های کوچکی مثل دعای وضو گرفتن و مانند آن در این کتاب آمده است؛ ولی این کتاب دعا نیست.

بچه‌ها نمی‌دانستند چه جوابی بدهند. معلم کتاب را رو به بچه‌ها گرفت و گفت: تا حالا با حدس و گمان حرف زدید؛ حالا خوب به عنوان کتاب نگاه کنید و بگویید: این کتاب واقعاً چه کتابی است؟

بچه‌ها روی جلد کتاب را نگاه کردند و گفتند: رساله توضیح المسائل. آقای علوی گفت: درست است. این کتاب توضیح المسائل است؛ اما چه کسی می‌داند توضیح المسائل چه کتابی است؟

احمد گفت: آقا اجازه! توضیح المسائل همان حل المسائل است.
بچه‌ها خندیدند!

آقای علوی گفت: اتفاقاً توضیح المسائل، کمی شبیه حل المسائل است. می‌دانید چرا؟ در حل المسائل، مسئله‌های ریاضی و علوم و درس‌های دیگر را حل می‌کنند و توضیح می‌دهند. در توضیح المسائل هم، مسئله‌های دینی فراوانی را توضیح می‌دهند. بیش از دو هزار مسئله در توضیح المسائل آمده است. مسئله‌هایی که ما در طول شبانه‌روز با آنها سروکار داریم؛ ولی حکم آنها را نمی‌دانیم؛ یعنی نمی‌دانیم آیا باید آنها را انجام بدهیم تا ندهیم، یا بهتر است انجام بدهیم یا ندهیم و یا فرقی نمی‌کند که انجام بدهیم یا ندهیم. حالا دو تا از مسئله‌هایی را که در این کتاب آمده است، با هم می‌خوانیم؛ مسلمان باید احکام مسائلی را که معمولاً به آنها احتیاج پیدا می‌کند، یاد بگیرد.

کسی که به سن تکلیف می‌رسد، اگر خودش مجتهد نیست و مسائل دینی‌اش را نمی‌داند، باید از کسی که مجتهد است، پیروی کند.

دست رضا بالا رفت: آقا اجازه! مجتهد کیست؟
معلم گفت: چون این موضوع بسیار مهم است، تا هفته آینده درباره‌اش مطالعه و تحقیق کنید. ان شاء الله هفته آینده درباره آن بیشتر صحبت خواهیم کرد.

۱۱

مجتهد کیست؟ (کارشناس دین)

آقای علوی آدمی وقت شناس بود. همیشه درست سر وقت به کلاس می آمد؛ اما آن روز نیم ساعت از وقت کلاس گذشته بود و آقای علوی هنوز نیامده بود. قبلاً به مدیر گفته بود به بچه ها خبر دهد که کار لازمی برایش پیش آمده است. مدیر به بچه ها گفته بود تا وقتی آقای علوی برسد، درس های قبلی را مرور کنید. بچه ها درس ها را مرور کردند که آقای علوی رسید. سلام کرد و از تأخیری که داشت، عذرخواهی کرد و گفت مادرش ناراحتی قلبی داشته و او را به بیمارستان برده اند؛ برای همین نتوانسته مثل همیشه سر وقت برسد.

آقای علوی بعد از چند لحظه به طرف تابلو رفت و با ماژیک آبی روی تابلو نوشت: مراجعه به متخصص.

بعد رو به بچه ها کرد و گفت: ما در همه کارهای زندگیمان به متخصص مراجعه می کنیم. اگر بیماری داشته باشیم، به پزشک مراجعه می کنیم. اگر دندان درد داشته باشیم، به دندانپزشک مراجعه می کنیم. اگر چشمان ناراحت باشد، به چشم پزشک و اگر قلبمان ناراحتی داشته باشد، به متخصص قلب مراجعه می کنیم. راستی بچه ها اگر در مسائل دینی پرسش یا مشکلی داشته باشیم، به چه کسی باید مراجعه کنیم؟ به کسی که متخصص مسائل دین باشد، دین را خوب بشناسد و بتواند هر مسئله ای را درست جواب بدهد. می دانید به کسی که کارشناس مسائل دین است، چه می گویند؟ بله! مجتهد.

مجتهد، کسی است که سال های زیادی از عمرش را در مدرسه های علمی درس خوانده و با قرآن و سخنان پیامبر - صلی الله علیه و آله و سلم - و امامان - علیهم السلام - آشنا شده و جواب سؤال های مردم را از قرآن و روایات به دست می آورد و در اختیار آنها می گذارد. هر یک از ما وقتی به سن تکلیف می رسیم، در احکام دین حتماً باید از یک مجتهد پیروی کنیم.

مجتهد، مسائلی را که مردم به آن نیاز دارند، در کتاب توضیح المسائل می نویسد. به مجتهدی که توضیح المسائل دارد و مردم از او پیروی می کنند، مرجع هم می گویند. هریک از ما باید مرجع اعلیٰ * را انتخاب کنیم تا بتوانیم قانون های خدا را در هر مسئله پیدا کنیم. بعضی از مسائلی که مجتهد به آن جواب می دهد، اینهاست:

- اگر مقداری پول پیدا کردیم که صاحبش را نمی شناسیم، باید آن را چه کار کنیم؟
- اگر چیزی را از دوستان امانت گرفتیم و گم شد، باید چه کار کنیم؟

- وقتی در بیابان هستیم و آب نداریم، آیا بدون وضو می توانیم نماز بخوانیم؟ چگونه؟

- وقتی یک خوراکی مثل شیر یا پنیر و یا مانند آن را از مغازه گرفتیم و به خانه بردیم و درش را باز کردیم و دیدیم فاسد است، آیا می توانیم آن را به مغازه دار پس بدهیم و پولمان را پس بگیریم؟ و صدها مسئله دیگر که بعداً درباره آنها با هم گفت و گو می کنیم. جواب همه این سؤال ها در رساله مجتهد آمده است.

اگر همه مردم قانون های خدا را بشناسند و به آن عمل کنند، جامعه بهشت خواهد شد؛ چون با شناختن قانون های خدا، هر کسی وظیفه خودش را می شناسد و می داند در برابر دیگران چه وظایف و تکالیفی دارد.

قانون های رنگی زندگی (احکام پنجگانه)

آقای علوی کیفش را باز کرد و رساله توضیح المسائل و پنج مقوای کوچک و رنگی را در آورد؛ یکی به رنگ سبز پُررنگ، دیگری سبز کم رنگ، سومی قرمز، چهارمی قرمز کم رنگ و پنجمی به رنگ سفید. بعد گفت: به این کارت ها خوب نگاه کنید. هریک از این ها به یک قانون اشاره دارد. سبز به چه قانونی اشاره دارد؟

۱۶

احمد گفت: آقا اجازه! به رفتن.

بچه ها خندیدند!

نادر گفت: مگر رانندگی است؟

آقای علوی گفت: احمد درست جواب داد؛ سبز به رفتن اشاره دارد. سبز پُررنگ به معنای باید بروید. سبز کم رنگ به معنای بهتر است بروید. حالا می توانید حدس بزنید قرمز کم رنگ و پُررنگ به چه قانون هایی اشاره دارد؟ بچه ها گفتند: قرمز پُررنگ یعنی نباید بروید و قرمز کم رنگ یعنی بهتر است نروید. آقای علوی گفت: حالا می توانید معنای مقوای بدون رنگ یعنی سفید را حدس بزنید؛ یعنی می توانید بروید و می توانید نروید. سپس کتاب رساله را به بچه ها نشان داد و گفت: در این کتاب، بیش از دو هزار مسئله درباره مسائل گوناگون زندگی وجود دارد؛ مسئله هایی به رنگ های گوناگون سبز، قرمز و سفید که با آن آشنا شدید. آیا پنج کلمه ای را که هفته گذشته گفتیم، به خاطر می آورید: واجب، حرام، مستحب، مکروه و مباح. هریک از این کلمه ها، رنگ مخصوصی دارند. آیا می توانید رنگ آنها را بکشید؟

واجب، کاری است که خداوند از ما خواسته است حتماً انجام بدهیم و نمی توانیم انجام ندهیم؛ مثل نماز، روزه، حجاب و مانند آن.

مستحب، کاری است که خدا از ما خواسته است انجام بدهیم؛ ولی اگر انجام ندهیم، گناه نکرده ایم؛ مثل خواندن دعاهای بعد از نماز، یا خوشبو کردن بدن

و لباس در نماز و مانند آن.

حرام، کاری مثل ورود ممنوع است. اگر انجام بدهیم، گناه کرده ایم و باید توبه کنیم؛ مثل حرف زدن پشت سر دیگران، یا بدون اجازه سر کیف دیگران رفتن و وسایل آنها را برداشتن.

مباح، کاری است که به اختیار خود ما گذاشته اند و انجام دادن و انجام ندادنش برابر است؛ مثل رفتن به حیاط مدرسه در زنگ تفریح یا خوردن آب و مانند آن.

مکروه، کاری است که بهتر است انجام ندهیم؛ اما اگر انجام دادیم، گناه نکرده ایم؛ مثل غذای داغ خوردن، به غذا فوت کردن و مانند آن.
حالا رساله را نگاه کنید و رنگ قانون های زیر را که درباره غذا خوردن است، پیدا کنید:

- اول، شستن دست ها قبل از غذا خوردن.

- دوم، شستن دست ها بعد از غذا خوردن.

- سوم، گفتن بسم الله در اول غذا.

- چهارم، گفتن الحمد لله در آخر غذا.

- پنجم، کوچک گرفتن لقمه ها.

- ششم، عجله نکردن در غذا و خوب جویدن لقمه ها.

- و...

بدون شک در به کار بستن و انجام دادن این قانون ها به جز سبزی و طراوت نخواهید دید.

۱۸

